

همایش ملی مطالعات و پژوهش‌های علمی علوم انسانی

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار با حمایت معنوی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه
سر دبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی شماره مجوز: ۷۸۸۶۴-۴۸۵۳
سال برگزاری همایش: ۱۳۹۷ شماره مقاله: ۱۰۲۵/۱۷۹ رده بندی کنگره: ذ ۸۰۳/۲

تحلیل مبانی جهل به قانون در فقه و مصادیق جهل در احکام فقهی

دکتر حسن حیدری

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اهواز

چکیده

جهل در ادیان و مذاهب مختلف مذموم است؛ در اسلام از آن به عنوان بدترین فقر نام برده شده است و حتی در کتب مقدس و متون مسیحی آمده است شما مردم به خاطر جهل نبود شده اید. جهل نتیجه غرور، منشأ گناه و ریشه هر شری است که زندگی فرد و ملت را مسموم می‌کند. واژه جهل در لغت نامه فارسی در معنای لغوی عبارتند از: نادان بودن و ندانستن می‌باشد. همین واژه در زبان عربی به عنوان نقیص العلم به معنای تقریباً مترادف معنای فارسی آن تلقی می‌گردد. در مقابل در لاتین از این معنا با واژه *ignorare* تعبیر می‌گردد؛ ریشه یابی این واژه حاکی از آن است که به معنای «ندانستن» و «توجه نکردن» بوده که ترکیبی از پسوند منفی مأخوذ از ستاک «*gno*» و منشاء غایی *narrate* به معنای *know* بوده که از این لغت لاتینی، واژه *ignore* به معنای نادیده گرفتن - توجه نکردن - اعتنا نکردن گرفته شده و معادل هایی هم چون *ignorance*، *nescience*، *unawareness* در زبان انگلیسی برای آن یاد گردیده است. وژه جهل در اصطلاح حقوقی: وضعیت ذهنی شخص { اعم از قاضی، متهم و غیره ... } نسبت به موضوعات بیرونی یا عناصر مندرج در قانون است. واژه جهل در اصطلاح فقهی: نیز به همان معنای لغوی آمده است و به ندانستن حکم شرعی معنا شده است. نهایتاً از آنجایی که در خصوص این موضوع تاکنون مقاله و اثر علمی خاصی یافت نشد در این مقاله قصد داریم مبانی جهل به قانون در فقه و مصادیق جهل در احکام فقهی را مورد مذاقه و بررسی قرار دهیم.

واژگان کلیدی: جهل، اشتباه، فقه، قانون، غرور، علم به موضوع